

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Frýdlant nad Ostravicí

Zpracovatel:
Odborný tým Projektů

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Frýdlant nad Ostravicí leží v Moravskoslezském kraji a tvoří 1 z 22ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- rozlohou 317 km² je 7. největší v kraji;
- počtem obyvatel 23.941, z nichž 9.808 žije v jádrovém městě, a počtem 11 obcí se řadí mezi menší obvody v kraji.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP v Moravskoslezském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Frýdlant n. Ostravicí	11	23 941	9 808	317
Frenštát p. Radhoštěm	6	19 120	10 958	99
Frýdek-Místek	37	110 532	57 523	480
Kopřivnice	10	41 256	22 649	121
Nový Jičín	16	48 410	23 731	275
Třinec	12	55 264	36 401	235
Průměr za kraj	14	55 755	37 577	247

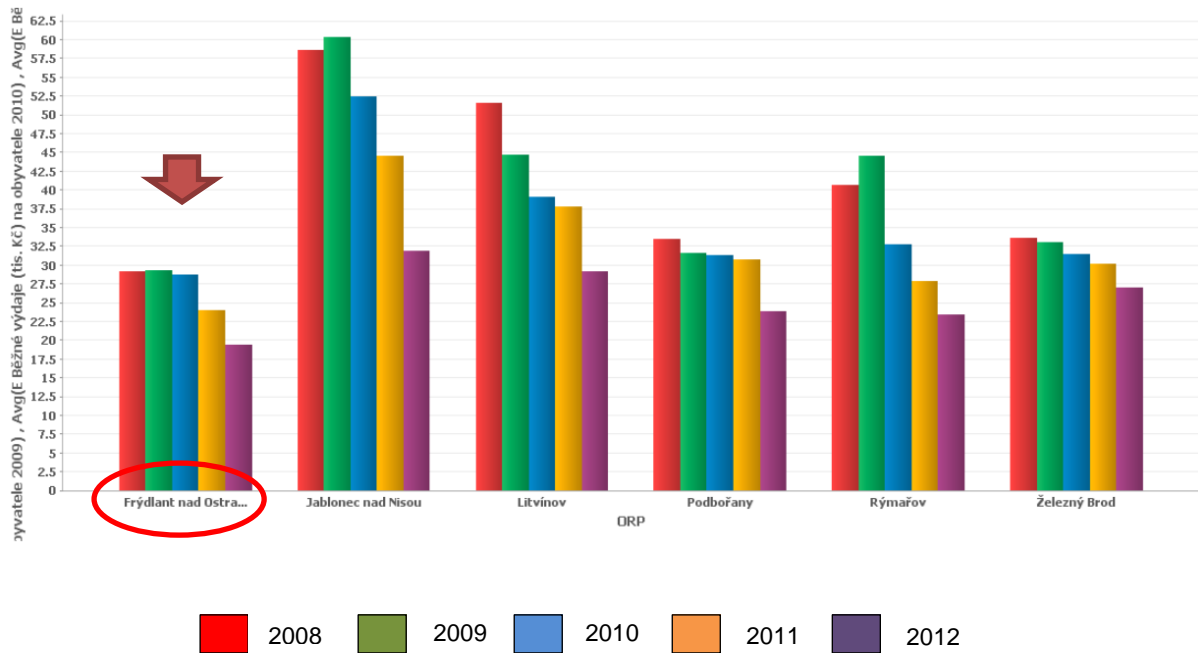
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Moravskoslezského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO, počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 23.500 až 24.500 obyvatel (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Ivančice, Litovel, Mariánské Lázně, Valašské Klobouky, Šternberk);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 11 obcí (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Jablonec n. Nisou, Litvínov, Podbořany, Rýmařov, Železný Brod);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 9.400 až 10.100 (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Chotěboř, Hlinsko, Ivančice, Litovel, Mohelnice, Nové Město n. Metují).

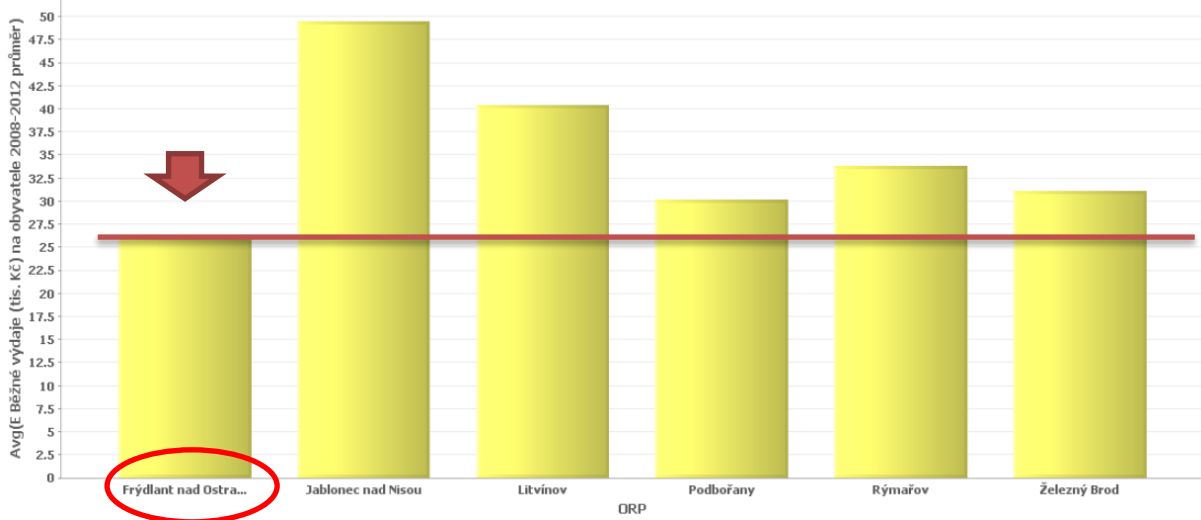
2. Ekonomická výkonnost

Mezi ekonomickými ukazateli je zajímavé se u SO ORP Frýdlant nad Ostravicí blíže podívat na **úroveň běžných výdajů na obyvatele**, která byla sledována mezi lety 2008 – 2012. Jejich výše odráží náklady každodenního provozu obvodu. Jak je z níže uvedeného obrázku zřejmé, u frýdlantského obvodu byly tyto výdaje nejnižší z celého srovnávaného vzorku SO ORP (obvody se stejným počtem obcí). Od roku 2009 má navíc jejich hodnota klesající tendenci. Průměrná výše za sledované období činila ca 26 tis. Kč/obyv. (na této úrovni je pro větší názornost vložena do grafu červená linie). Viz obrázek 1 a 2.

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 11) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

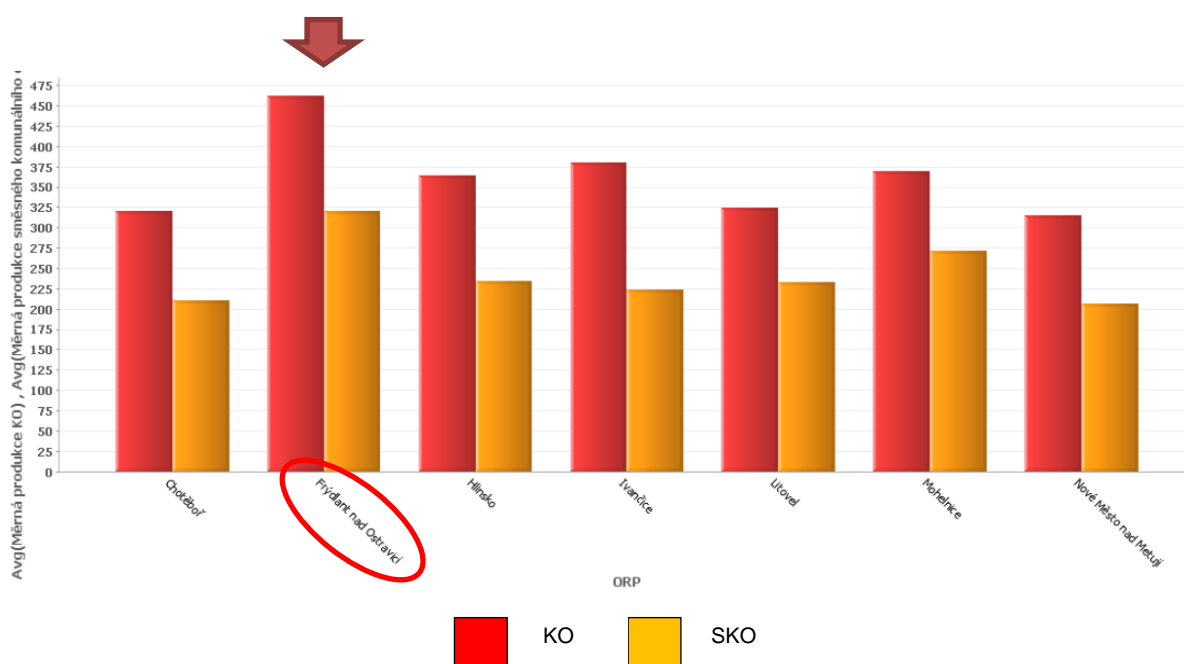
Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 11) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

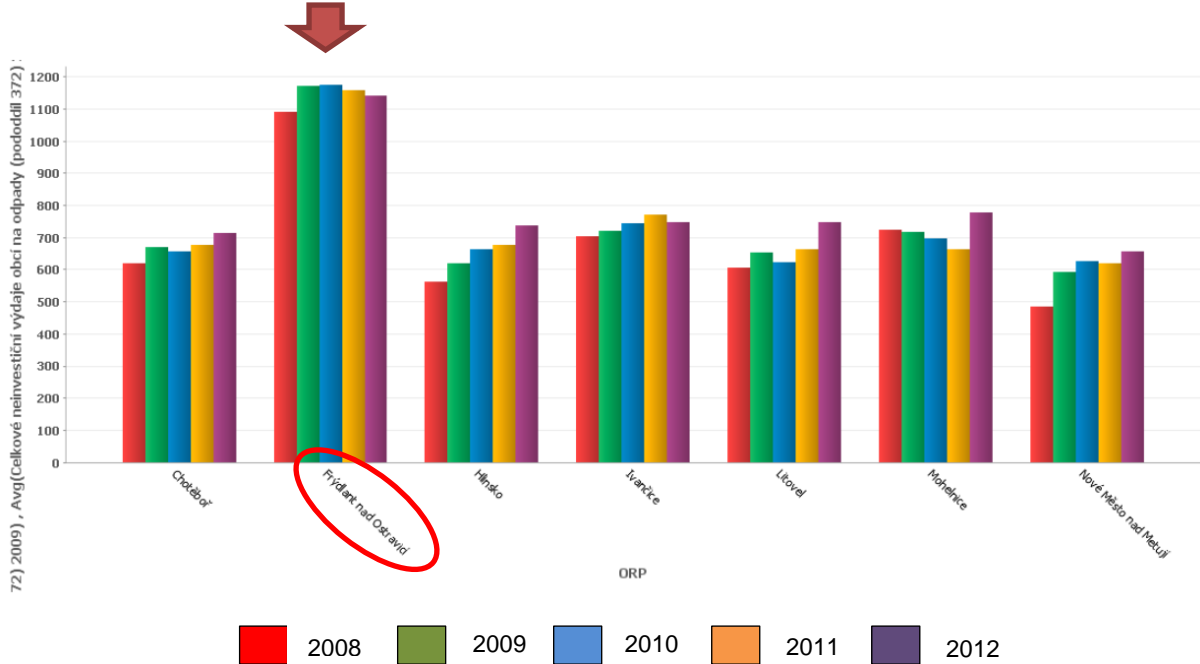
3. Odpadové hospodářství

Z pohledu odpadového hospodářství je významné srovnání **měrné produkce komunálního odpadu (KO) a směsného komunálního odpadu (SKO)** SO ORP Frýdlant nad Ostravicí s dalšími obvody ORP vybranými dle kritéria podobné velikosti jádrové obce. Produkce KO je v uvedeném výběru největší (ca 460 t/obv.), stejně tak produkce SKO (ca 320 t/obv.). Další zajímavé srovnání je z hlediska benchmarkingu u **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady a neinvestičních výdajů na sběr a svoz komunálního odpadu**. Jedná se tedy o tu položku rozpočtu, která se spotřebovává na běžné či provozní náklady obce spojené s odpadovým hospodářstvím. V tomto případě jsou hodnoty dosažené frýdlantským obvodem v obou případech ve sledované skupině každoročně nejvyšší, což dokládá i jejich průměrná úroveň ve výši ca 1.150 Kč/obv./rok (celkové neinvestiční výdaje), respektive ca 1.040 Kč/obv./rok (neinvestiční výdaje na sběr a svoz KO). Viz obr. č. 3 až 5.

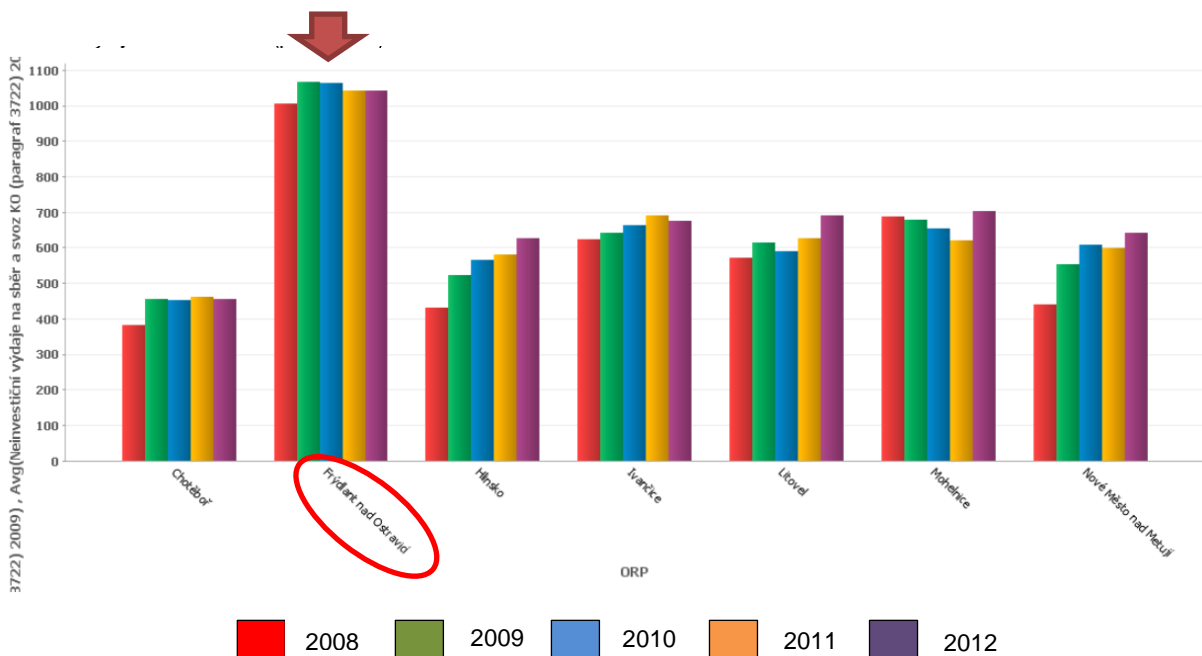
Obrázek 3: Měrná produkce KO a SKO vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 9.400 – 10.100 obyv.; v t/1.000 obyv.)

Obrázek 4: Celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 9.400 – 10.100 obyv.) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008 – 2012

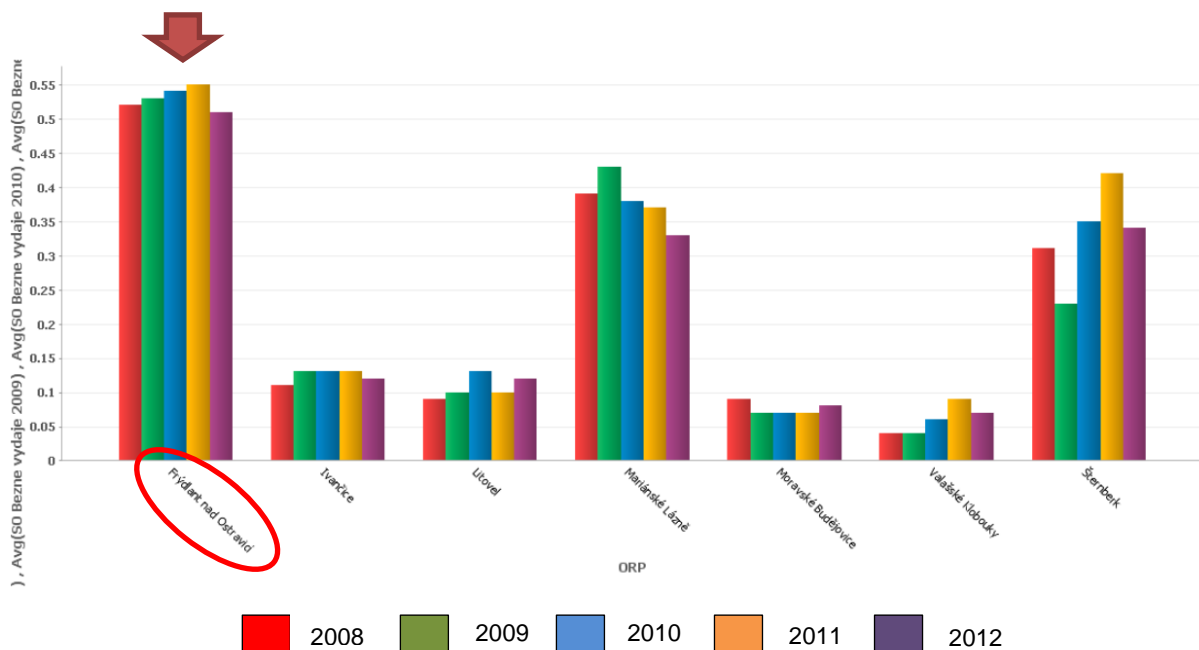
Obrázek 5: Neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 9.400 – 10.100 obyv.) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

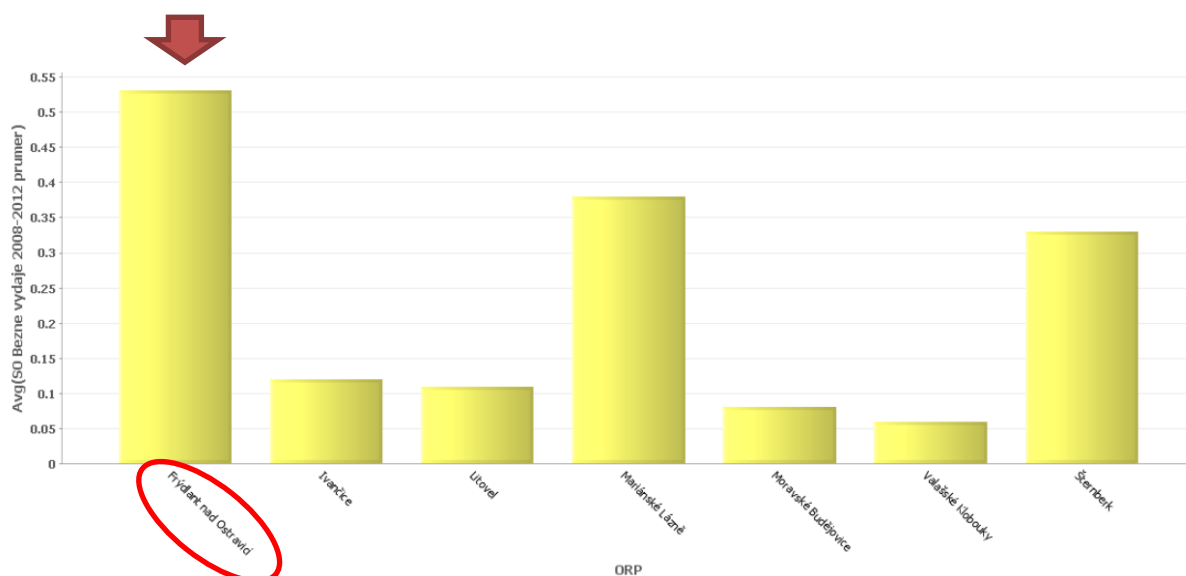
4. Sociální služby

V oblasti sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. Lze konstatovat, že SO ORP Frýdlant nad Ostravicí dosahuje ve sledovaném období nejvyšších hodnot z vybraných SO ORP (dle kritéria počtu obyvatel). Celkový průměr za sledované období 2008 – 2012 je 0,53 tis. Kč/obyv./rok. Viz obrázek č. 6 a 7.

Obrázek 6: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 23.500 – 24.500) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 7: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 23.500 – 24.500) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP Frýdlant nad Ostravicí	
základní charakteristika	<p>v Moravskoslezském kraji se správní obvod ORP Frýdlant nad Ostravicí:</p> <ul style="list-style-type: none"> • z hlediska počtu obcí a obyvatel řadí mezi menší obvody v kraji • rozlohou je 7. největší
ekonomická výkonnost	<p><i>v rámci benchmarkingu ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nižší běžné výdaje na obyvatele mezi sledovanými ORP
odpadové hospodářství	<p><i>v rámci benchmarkingu ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoká měrná produkce KO a SKO • vysoké celkové neinvestiční výdaje na odpady • vysoké neinvestiční výdaje na sběr a svoz KO
sociální služby	<p><i>v rámci benchmarkingu ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoké běžné výdaje na sociální služby na obyvatele

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad